

I

(Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi)

ATZINUMI

EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJA

451. PLENĀRĀ SESIJA 2009. GADA 25. UN 26. FEBRUĀRĪ

**Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Eiropas pilsoniskais dienests”
(izpētes atzinums)**

(2009/C 218/01)

Francijas Ārlietu un Eiropas lietu ministrs 2008. gada 3. jūlija vēstulē saistībā ar Francijas prezidentūru Eiropas Savienībā lūdza Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai izstrādāt izpētes atzinumu par tematu

“Eiropas pilsoniskais dienests”.

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Nodarbinātības, sociālo lietu un pilsoniskuma specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2009. gada 4. februārī. Ziņotājs – Janson kgs, līdzziņotājs – Sibian kgs.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 451. plenārajā sesijā, kas notika 2009. gada 25. un 26. februārī (25. februāra sēdē), ar 131 balsīm par, 7 balsīm pret un 9 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Kopsavilkums un secinājumi.

1.1. EESK ļoti atzinīgi vērtē prezidējošās valsts Francijas iniciatīvu. Komiteja vēlētos atsaukties arī uz Padomes 2008. gada 20. novembra ieteikumu par brīvprātīgo jauniešu mobilitāti ES ⁽¹⁾. Ņemot vērā sistēmu jauniešu aktīvai līdzdalībai pilsoniskajā sabiedrībā lielo dažādību, labākais veids minētā jautājuma risināšanai ir balstīt Eiropas iniciatīvu uz šādiem pamatprincipiem:

- visiem pieejamu brīvprātīgo dienestu, kas ir neapmaksāti, brīvprātīgi veikti, izglītojoši (neformālās izglītības aspekts) un rada pievienoto vērtību sociālajā jomā, sadarbība;
- noteikts darbības periods; konkrēti mērķi, saturs, uzdevumi, struktūra un regulējums, atbilstošs atbalsts, kā arī tiesiskā un sociālā aizsardzība;
- Eiropas pilsoniskajam dienestam ir gan Eiropas, gan starptautiskā dimensija.

1.2. Aktīva līdzdalība sabiedrības dzīvē, ieskaitot starptautiskas pārmaiņas, ļoti labvēlīgi ietekmē personības attīstību, jo īpaši jauniešiem, kā arī organizētas pilsoniskās sabiedrības attīstību Eiropā. Brīvprātīgajiem tā ir unikāla iespēja formālās un neformālās izglītības, kā arī sociālo un valodas prasmju iegūšanai. Tas var stiprināt Eiropas pilsoniskuma apziņu un nodomu turpināt šādu līdzdalību arī turpmāk. Citu vecuma grupu, piemēram, gados vecāku cilvēku, iekļaušana minētajā sistēmā var sniegt viņiem iespēju izmantot savu dzīves laikā gūto pieredzi. Tas labvēlīgi ietekmē cilvēku veselību un dzīves kvalitāti. Dažādu vecuma grupu cilvēkiem kopīgi iesaistoties brīvprātīgo darbībā, iespējams veicināt arī paaudžu savstarpējo saprašanos.

1.3. EESK uzskata, ka Savienībai būtu jāizvirza tālejoši mērķi par iedzīvotāju plašāku līdzdalību pilsoniskajā sabiedrībā. Sākotnējais solis ir īstenot EESK iepriekšējā atzinumā ⁽²⁾ sniegtos ieteikumus.

1.4. Tādēļ EESK būtu gandarīta, ja dalībvalstis uzsāktu brīvprātīgo darbības organizētāju sadarbību, un tādējādi brīvprātīgo darbības esošās formas iegūtu starptautiskas iezīmes.

⁽¹⁾ 14825/08, JEUN 101.

⁽²⁾ Sk. EESK atzinumu par tematu “Brīvprātīga darbība: tās loma Eiropas sabiedrībā un tās ietekme”, ziņotāja — Koller kdze (OV C 325, 30.12.2006.).

1.5. ES varētu sekmēt Eiropas pilsonisko iniciatīvu ⁽¹⁾, apvienojot rīcībpolitikas un pasākumus apmaiņas programmu jomā un attiecinot tās ne tikai uz jaunatni. Viens no mērķiem varētu būt Eiropas iedzīvotāju integrācijas veicināšana. EESK uzskata par pašsaprotamu, ka Eiropas Savienībai vajadzētu piešķirt šādām programmām lielākus finanšu resursus. Tas dotu iespēju sākotnēji dubultot jauniešu apmaiņas programmu dalībnieku pašreizējo skaitu un ievērojami palielināt citu vecuma grupu cilvēku līdzdalību.

1.6. EESK uzskata, ka vairāk jāpievēršas nelabvēlīgā stāvoklī esošiem cilvēkiem un jo īpaši jauniešiem, kam ir mazāk iespēju.

1.7. Ļoti svarīgi būtu nodrošināt valstu un Eiropas spēkā esošo programmu labāku sadarbību, samazināt tehniskus šķēršļus, kā arī risināt jautājumus, kas attiecas uz veselības apdrošināšanas segumu un apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem. Eiropas Savienība tādēļ varētu apsvērt apmaiņas programmu zīmola, kas atbilst ES kvalitātes standartiem, izstrādi. Brīvprātīgo darbības kvalitāte neatkarīgi no minētās darbības veida ir svarīga un tā jānodrošina ar atbilstošiem līdzekļiem.

1.8. EESK uzskata, ka ir svarīgi veicināt "trešās valsts" elementu, veicinot ES darbu tūkstošgades mērķu sasniegšanā un Eiropas attīstības un humānās palīdzības politikas īstenošanā.

1.9. ES ir jāizvērtē minētā joma, uzsākot un atbalstot izpēti, kā arī jāizstrādā statistikas elementi.

1.10. Jāatrisina arī apdrošināšanas, veselības aizsardzības un drošības jautājumi. Brīvprātīgajiem viņu dienesta laikā būtu jāsaņem atbilstoša sociālā aizsardzība, taču tas kļūst sarežģīti, ja katras valsts sociālā nodrošinājuma noteikumi starptautiskajiem brīvprātīgajiem atšķiras. Tādēļ EESK aicina Komisiju veicināt savstarpēju izpratni minētajos jautājumos un aicina dalībvalstis un attiecīgās iestādes atrisināt attiecīgos svarīgos jautājumus.

1.11. EESK apzinās, ka minētajam jautājumam ir vajadzīga pārraudzība, piemēram, konferences veidā. Tajā piedalītos visu valstu pilsoniskā dienesta organizācijas, Eiropas Komisija un nevalstiskās organizācijas, kuras aktīvi darbojas vai nu jaunatnes darba vai arī brīvprātīgo dienesta jomā, ar mērķi veicināt Eiropas pilsoniskās iniciatīvas pamatprincipu izstrādi.

⁽¹⁾ Lai izvairītos no neskaidrības saistībā ar to, ka jēdziena "pilsoniskais dienests" nozīme dalībvalstīs ir atšķirīga, EESK savā atzinumā ir lietojusi terminu "pilsoniskā iniciatīva".

2. Izejas punkts.

2.1. EESK atzinīgi vērtē prezidējošās valsts Francijas iniciatīvu lūgt EESK izstrādāt izpētes atzinumu par Eiropas pilsonisko dienestu.

2.2. Ņemot vērā sistēmu jauniešu aktīvai līdzdalībai sabiedrībā lielo dažādību, piemēram, pilsoniskais dienests, brīvprātīgo dienests vai līdzdalības citādas formas, Eiropas iniciatīvai tomēr jābūt skaidri noteiktiem pamatprincipiem un definīcijai. EESK uzskata, ka minētā jautājuma vislabākais risinājums Eiropas līmenī ir pārsniegt tradicionālā pilsoniskā dienesta ietvarus un balstīt Eiropas iniciatīvu uz šādiem pamatprincipiem:

— visiem pieejams brīvprātīgo dienests, kas ir neapmaksāts, brīvprātīgi veikts, izglītojošs (neformālās izglītības aspekts) un rada pievienoto vērtību sociālajā jomā;

— noteikts darbības periods; konkrēti mērķi, saturs, uzdevumi, struktūra un regulējums, atbilstošs atbalsts, kā arī tiesiskā un sociālā aizsardzība;

— Eiropas pilsoniskajam dienestam ir gan Eiropas, gan starptautiskā dimensija.

2.3. Minēto varētu nosaukt par Eiropas pilsonisko iniciatīvu un iekļaut tajā brīvprātīgo darbības tradīciju un piemēru plašu klāstu, ieskaitot pilsoniskos dienestus dažādajās dalībvalstīs.

2.4. Jau Eiropas Ekonomikas kopienas dibināšanas līgumā bija paredzēta gados jaunu darba ņēmēju apmaiņa, lai veicinātu un nostiprinātu tautu solidaritāti Eiropā.

2.5. EESK iepriekšējā atzinumā par brīvprātīgo darbību ⁽²⁾ tika sniegti vairāki ieteikumi, to skaitā šādi:

— izsludināt Brīvprātīgo gadu un publicēt balto grāmatu par brīvprātīgo darbību un aktīvu pilsoniskumu Eiropā;

— aicināt dalībvalstu valdības izstrādāt valsts politiku brīvprātīgo darbības jomā;

— dalībvalstīs izstrādāt tiesisko regulējumu, kas garantētu tiesības veikt brīvprātīgu darbību neatkarīgi no personas tiesiskā vai sociālā statusa;

— Eiropas līmenī izveidot ticamu un salīdzināmu statistiku minētajā jomā;

⁽²⁾ SOC/243. Sk. EESK atzinumu par tematu "Brīvprātīga darbība: tās loma Eiropas sabiedrībā un tās ietekme", ziņotāja – Koller kdze (OV C 325, 30.12.2006.).

— ES finansēšanas sistēmām, politikai un programmām būtu vairāk jāveicina brīvprātīgo darbība un Eiropā būtu jāizveido atbilstoša infrastruktūra brīvprātīgo darbības atbalstam;

— padarīt Eiropas brīvprātīgo programmas pieejamas visām iedzīvotāju grupām.

2.6. EESK uzskata, ka, lai arī ir panākts progress, daudzi ieteikumi un priekšlikumi vēl nav īstenoti. Ar šo atzinumu Komiteja atkārtoti uzsver nepieciešamību īstenot iepriekšējā atzinumā izteiktos ieteikumus, kā arī veicināt brīvprātīgo darbības īpašu jomu, proti, brīvprātīgo dienestu.

2.7. EESK uzskata, ka pilsoniskā sabiedrība ir vairāk jāiesaista Eiropas integrācijā. Vērienīga Eiropas pilsoniskā iniciatīva, kas ir pieejama visām vecuma grupām, var palīdzēt samazināt iedzīvotāju uzticības trūkumu Eiropas Savienībai. Iedzīvotāju aktīvas pilsoniskās līdzdalības sekmēšana veicina Eiropas Savienības brīvības, demokrātijas, cilvēktiesību un pamatbrīvību ievērošanas, vīriešu un sieviešu līdztiesības un nediskriminācijas principus.

2.8. EESK uzsver nepieciešamību palielināt visu personu, bet jo īpaši jauniešu un/vai nelabvēlīgā stāvoklī esošu personu aktīvu iesaistīšanos sabiedrībā, lai stiprinātu viņu pilsoniskuma un solidaritātes sajūtu. Būtu jāpastiprina arī dalībvalstu, Eiropas Komisijas un EESK sadarbība pilsonisko dienestu jomā.

2.9. Jaunatnes politikas un pilsoniskās darbības juridiskais pamats atrodams spēkā esošā līguma 149. un 151. pantā, nepieļaujot jebkādu likumu saskaņošanu, bet sniedzot ES iespējas sekmēt dalībvalstu sadarbību un veicināt jauniešu apmaiņas. Ar Lisabonas līgumu jaunatnes politikas darbības joma ir nedaudz paplašināta, pievienojot jauniešu līdzdalību Eiropas demokrātiskajā dzīvē.

2.10. Pēc Lisabonas līguma stāšanās spēkā tiks izveidota sistēma jauno eiropiešu dalībai Savienības humānās palīdzības pasākumos – Eiropas Brīvprātīgais humānās palīdzības korpuss.

2.11. Pašlaik brīvprātīgo darbība pārsvarā tiek veikta, izmantojot atklāto koordinācijas metodi un atbilstoši Eiropas Savienības Jaunatnes politikas trim prioritārajiem virzieniem:

— veicināt jauniešu līdzdalību aktīva pilsoniskuma īstenošanā un pilsoniskajā sabiedrībā,

— veicināt jauniešu brīvprātīgo darbību,

— uzlabot jauniešu informēšanu un jauniešiem paredzētos informācijas dienestus, lai veicinātu jauniešu brīvprātīgo darbību, jaunatnes zināšanas un sapratni.

2.12. Ir vairāki iemesli, kāpēc apsvērt aktīvas līdzdalības palielināšanu Eiropas sabiedrībā. Lai sasniegtu tūkstošgades mērķus, Eiropas Savienībai ir lielāka atbildība nekā jebkuram citam kontinentam. ES ir viena no pasaulē lielākajām līdzekļu devējam. Eiropas iedzīvotāju iesaistīšana pasaules lielāko problēmu risināšanā sekmētu ne tikai pašu iedzīvotāju attīstību, bet arī veicinātu sapratni un izveidotu globalizētā pasaulē nepieciešamos tīklus.

2.13. Valstu civildienesti dažreiz ir pastāvējuši kā alternatīva militārajam dienestam. Līdz ar pašreizējo obligātā militārā dienesta pakāpenisku samazināšanu un profesionālā militārā dienesta palielināšanu dalībvalstīs tiek samazināts arī civildienests. Bez tam jaunatnes brīvprātīgā dienesta attīstīšana varētu būt arī pievilcīga alternatīva, lai iekļautu jauniešus sabiedrībā, pat ja militārais dienests/civilais dienests vairs nav tik izplatīts.

2.14. Brīvprātīgo darbība un citas pilsoniskās sabiedrības iniciatīvas piesaista aizvien lielāku uzmanību. Dalībvalstu, pievienošanās valstu un Eiropas Komisijas pārstāvji 2004. gadā pēc Itālijas valdības uzaicinājuma tikās Romā, kur notika pirmā konference par tematu "Pilsoniskais dienests un jaunatne". Konferenču secinājumos cita starpā iekļauti šādi ierosinājumi:

— sistemātiska un regulāra informācijas un labas prakses apmaiņa un pilsonisko dienestu un jaunatnes politikas spēcīgāka sinerģija;

— jauniešu lielāka līdzdalība pilsoniskajos dienestos, lai nostiprinātu viņu pilsoniskuma un solidaritātes izjūtu;

— dalībvalstu, pievienošanās valstu un Eiropas Komisijas pastiprināta sadarbība jaunatnei paredzēto pilsonisko dienestu jomā.

3. Pašreizējās apmaiņas programmas.

3.1. Eiropa.

3.1.1. Eiropas Brīvprātīgo dienests (EVS) ir iekļauts programmā "Jaunatne darbībā". Brīvprātīgie vecumā no 18 līdz 30 gadiem pavada divus līdz 12 mēnešus ārzemēs. Viņi var saņemt īpašu apmācību, un viņu mācību pieredze tiek oficiāli atzīta ar "Youthpass". Laika posmā 1996. līdz 2006. gadam Eiropas Brīvprātīgo dienestā bija aptuveni 30 000 brīvprātīgo.

3.1.2. Sākot ar 2009. gadu, gados vecāki cilvēki ir iesaistīti Eiropas institucionalizētajā brīvprātīgo darbībā *Grundtvig* programmas ietvaros. Lai gan sākumā šāda apmaiņa nebūs vērienīga, jāatzīmē, ka Eiropas Komisija meklē veidus, kā atbalstīt dažādu vecuma grupu pārstāvju brīvprātīgo darbību. Bez tam Eiropas Komisijas programmas "Eiropa pilsoņiem" ietvaros īstenotie pasākumi rada reālas iespējas brīvprātīgo apmaiņai no dažādām valstīm un dažādām vecuma grupām.

3.1.3. Tūkstošiem organizāciju, kas darbojas ES dalībvalstīs, jau daudzus gadus ir iesaistījušās divpusējā sadarbībā, kurā liela nozīme ir brīvprātīgo apmaiņai. Šāda apmaiņa notiek decentrizēti, un tādēļ nav datu par tās apjomu. Tomēr, pamatojoties uz apmaiņu, ko īstenojušas tikai starptautiskās organizācijas, ar pārliecību var teikt, ka minētajās programmās liela daļa dalībnieku ir eiropieši, jo īpaši jaunieši.

3.1.4. Eiropas Brīvprātīgo dienestam ir noteiktas pamatvērtības un kvalitātes standarti, kas ir izklāstīti *EVS* hartā. Lai aizsargātu un atbalstītu minētās vērtības un standartus, *EVS* brīvprātīgo nosūtīšanā vai uzņemšanā, vai arī *EVS* projektu koordinēšanā ieinteresētās organizācijas vispirms ir jāakreditē.

3.1.5. Eiropas *Erasmus* programma ir bijusi ļoti efektīva, palielinot universitāšu studentu mobilitāti, kā arī atbalstot augstākās izglītības iestāžu sadarbību. *Erasmus* programmā piedalās aptuveni 90 % Eiropas universitāšu, un kopš minētās programmas uzsākuma 1987. gadā tajā ir piedalījušies 1,9 miljoni studentu. Programmas mērķis ir turpmākajos gados vēl vairāk paplašināt mobilitātes pasākumus un līdz 2012. gadam palielināt *Erasmus* studentu skaitu līdz 3 miljoniem.

3.1.6. *Leonardo da Vinci* programmā ir paredzēts mobilitātes atbalsts personām, kuras iegūst sākotnējo profesionālo izglītību un apmācību, darba ņēmējiem un pašnodarbinātajiem, kā arī profesionāļiem, kuri iegūst profesionālo izglītību un apmācību.

3.2. Dalībvalstis.

3.2.1. EESK atzīst, ka dalībvalstīs pastāv dažādas pilsoniskā dienesta formas un tradīcijas, kuru mērķis ir aktīvs pilsoniskums, solidaritāte un sociālā attīstība. Komiteja uzsver jaunatnes darbā vai brīvprātīgo dienestā iesaistīto nevalstisko organizāciju lomu un ieguldījumu. Komiteja arī apzinās, ka ir maz informācijas, lai raksturotu dalībvalstu pilsoniskā dienesta programmas vai brīvprātīgo darbību.

3.2.2. Jaunatnes dienesta (obligātā vai brīvprātīgā) veidi jau ir ieviesti vairākās dalībvalstīs, piemēram, Vācijā, Itālijā un Francijā. Dažas valstis pašlaik apsver šādu dienestu ieviešanu.

4. Eiropas pilsoniskā iniciatīva.

4.1. Pašreizējās politikas iniciatīvas.

Komiteja atbalsta Padomes ieteikumu, kura mērķis ir veicināt brīvprātīgo jauniešu mobilitāti Eiropā. EESK atzinīgi vērtē arī Eiropas parlamenta 2008. gada 22. aprīļa rezolūciju par brīvprātīgo darbības nozīmi ekonomiskās un sociālās kohēzijas veicināšanā. Tā uzsver, ka jāmobilizē resursi brīvprātīgo darbībai un brīvprātīgo programmas jādara pieejamas ne tikai jauniešiem, bet arī citām iedzīvotāju grupām.

EESK atzinīgi vērtē arī Komisijas aicinājumu īstenot projekta *Amicus* sagatavošanas pasākumus, lai veicinātu jaunatnes pilsoniskā dienesta un brīvprātīgo darba pārrobežu raksturu, sekmētu Eiropas pamatprincipu izstrādi un dotu iespēju veikt pārbaudes un novērtējumu.

4.1.1. Tādēļ EESK būtu gandarīta, ja dalībvalstis ar spēcīgām tradīcijām un ieinteresētību minētajā jomā uzsāktu sadarbību, un tādējādi pilsoniskā dienesta/civildienesta esošās formas iegūtu starptautiskas iezīmes.

4.1.2. EESK piekrīt, ka dažādu valstu programmu nesaskaņošana un pieejamās informācijas nepietiekamība ierobežo *EVS* piedāvātās iespējas, un tas izraisa bažas. Komiteja atzinīgi vērtē arī centienus panākt plašāku atpazīstamību Eiropas Brīvprātīgo dienestam, ko var salīdzināt ar *Erasmus* programmu.

4.2. Kādiem vajadzētu būt mērķiem?

4.2.1. EESK uzskata, ka Savienībai būtu jāizvirza tālejoši mērķi par iedzīvotāju plašāku līdzdalību pilsoniskajā sabiedrībā. Sākotnējais solis ir īstenot EESK iepriekšējā atzinumā sniegtos ieteikumus (skat. 2.5. punktu).

4.2.2. ES vajadzētu sekmēt Eiropas pilsonisko iniciatīvu, apvienojot rīcībpolitikas un pasākumus apmaiņas programmu jomā un attiecinot tās ne tikai uz jaunatni, lai nodrošinātu spēcīgāku Eiropas komponentu. Dalībniekiem dienesta laiks būtu jāveic valstī, kas nav viņu pastāvīgās dzīvesvietas valsts. Komiteja uzskata par pašsaprotamu, ka Eiropas Savienībai vajadzētu piešķirt šādām programmām lielākus finanšu resursus.

4.2.3. Pirmām kārtām būtu jācenšas dubultot brīvprātīgo jauniešu apmaiņas programmu dalībnieku pašreizējo skaitu. Tam vajadzētu būt iespējamam, ņemot vērā, ka *Erasmus* programmā šodien ir iesaistīti vairāk nekā 100 000 studentu, turpretī jaunatnes apmaiņas pašreizējās programmās Eiropā ir iesaistīta tikai ļoti maza daļa Eiropas jauniešu. Minēto programmu ilgtermiņa mērķis varētu būt sasniegt tādu pašu līdzdalību kā *Erasmus* programmā.

4.2.4. EESK uzskata, ka vairāk jāpievēršas nelabvēlīgā stāvoklī esošiem jauniešiem. Viņiem visvairāk būtu vajadzīga iesaistīšanās pilsoniskajā sabiedrībā, taču ne vienmēr ir pietiekamas finanšālās iespējas un/vai izglītības līmenis.

4.2.5. Šādā iniciatīvā būtu jāiekļauj arī citas grupas, ne tikai jaunieši. Eiropa noveco, taču gados vecāki cilvēki ir aktīvāki nekā agrāk un arī vēlas aktīvāk līdzdarboties sabiedrībā. Citu grupu, piemēram, pensionāru, iekļaušana programmā veicinātu "aktīvo vecumdienu" koncepcijas attīstību, kā arī dažādu valstu iedzīvotāju jaunu grupu savstarpēju tuvināšanos. Tas dotu iespēju gados vecākiem cilvēkiem joprojām iesaistīties sabiedrības dzīvē, lietderīgi izmantot savu dzīves pieredzi un joprojām justies noderīgiem. Minētais pozitīvi ietekmētu viņu veselību un dzīves kvalitāti. Brīvprātīgo darbība var veicināt arī paaudžu saprašanos, jaunās un vecās paaudzes cilvēkiem kopīgi darbojoties, apmainoties ar pieredzi un sniedzot savstarpēju atbalstu.

4.2.6. Svarīgi ir nodrošināt valstu un Eiropas spēkā esošo programmu labāku sadarbību. Tas samazinātu tehniskus šķēršļus, piemēram, pilsoniskā dienesta pieredzes un jauniešu kvalifikācijas savstarpēju neatzīšanu, kā arī domstarpības jautājumos, kas attiecas uz veselības apdrošināšanas segumu vai apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem. Eiropas Savienībai tādēļ būtu jāpieņem lēmums par apmaiņas programmu kvalitāti, kas atbilst ES kvalitātes standartiem.

4.2.7. Mūsdienās valsts atbalsts ir svarīgs, lai stimulētu programmu izstrādi un garantētu kvalitātes standartu ievērošanu. Neviena valsts tomēr nesedz visas brīvprātīgo projektu izmaksas. Jo īpaši starptautiskiem pasākumiem bieži ir nepieciešami papildu privātā finansējuma avoti. Lai veicinātu apmaiņas un attīstītu Eiropas pilsonisko iniciatīvu, Eiropas Savienībai ievērojami ir jāpalielina ES budžets brīvprātīgo darbībai, tajā skaitā apmaiņām, lai segtu, piemēram, koordinēšanas izdevumus, veicināšanas pasākumu izmaksas un starpvalstu šķērsubsidijas. EESK aicina arī dalībvalstis palielināt minētās darbības finansējumu.

4.2.8. Komiteja uzskata, ka ir svarīgi veicināt "trešās valsts" elementu, lai brīvprātīgie varētu veikt dienestu ārzemēs, veicinot

ES darbu tūkstošgades mērķu sasniegšanā un Eiropas attīstības un humānās palīdzības politikas īstenošanā. Iniciatīva plašākas sistēmas un lielāka skaita apmaiņu veicināšanai būtu koordinējama arī ar Lisabonas līgumā paredzēto Eiropas Brīvprātīgo humānās palīdzības korpusu. Minētajā korpusā galu galā būtu jāiekļauj arī citas grupas, ne tikai jaunieši. Tādēļ svarīgi ir nodrošināt, ka ES vīzu politika nerada nevajadzīgus šķēršļus šādi apmaiņai.

4.2.9. Visbeidzot, ES ir arī jāuzsver un jāizvērtē minētā joma, uzsākot un atbalstot izpēti, kā arī jāizstrādā statistikas elementi. Attiecīgajām iestādēm jāturpina apspriest, koordinēt un pārraudzīt pastāvošo pilsonisko dienestu sadarbība.

4.3. Priekšrocības un problēmas.

4.3.1. Eiropas pilsoniskā iniciatīva palīdzētu nostiprināt vispārējās vērtības un Eiropas brīvības un demokrātijas vērtības un cieņu pret cilvēktiesībām, kā arī pamatbrīvības un tiesiskumu. Bez tam minētās iniciatīvas mērķim vajadzētu būt arī sociālo, valodas un tīklu veidošanas prasmju attīstīšanai, ES veidošanai un darbībai, kā arī pieredzes iegūšanai un apmaiņai. Vēlme apgūt zināšanas vai labāk izprast sevi un savas spējas ir iemesli, kas bieži ir pamatā jauniešu brīvprātīgajai darbībai un veicina arī zināšanu sabiedrības prasību izpildi.

4.3.2. EESK uzskata, ka dažādās jomās (piem., sociālā integrācija, cilvēku vajadzības, bērni un jaunatne, sports, informācija, kultūras mantojuma aizsardzība, kultūra un māksla, vide, civilā aizsardzība u. c.) ir ievērojamas iespējas starptautiskajai sadarbībai un brīvprātīgo apmaiņai, kas var stiprināt pilsoniskuma eiropeisko dimensiju.

4.3.3. EESK uzskata, ka Eiropas pilsoniskā iniciatīva varētu arī stiprināt sadarbību starp dalībvalstīm, pievienošanās valstīm un valstīm, uz kurām attiecināms Eiropas kaimiņattiecību un partnerības instruments, veicinot aktīvu pilsoniskumu un solidaritātes sajūtu.

4.3.4. Brīvprātīgie var uzkrāt svarīgu, darba tirgū pieprasītu neformālu pieredzi un zināšanas un veidot kontaktpersonu tīklu. Brīvprātīgie var arī apgūt galvenās prasmes un zināšanas tādās jomās kā, piemēram, reklāma, saziņa, pašizpaušme, sociālās prasmes, vadība un profesionālā izglītība. Brīvprātīga darbība var kļūt par dzīves gājuma un profesionālās karjeras svarīgu sastāvdaļu. Tomēr jānodrošina, ka tiek atzīta jauniešu brīvprātīgā darbība un neformālā izglītība.

4.3.5. Minētajā jomā ir arī problēmas. Viena no šādām problēmām ir tāda, ka nav noteikts brīvprātīgo juridiskais statuss. Valstu sistēmās ir noteikts brīvprātīgo un organizāciju statuss attiecīgajā valstī un – mazākā mērā – ārzemēs. Tomēr nevienā valstī nav tiesiskā regulējuma, ar ko piešķirt, piemēram, EVS brīvprātīgajiem, līdzīgu juridisko statusu.

4.3.6. Jāatrisina arī apdrošināšanas, veselības aizsardzības un drošības jautājumi. Brīvprātīgajiem viņu dienesta laikā būtu jāsaņem atbilstoša sociālā aizsardzība, taču tas kļūst sarežģīti, ja katras valsts sociālā nodrošinājuma noteikumi starptautiskajiem brīvprātīgajiem atšķiras. Tādēļ EESK aicina Komisiju veicināt savstarpēju izpratni minētajos jautājumos un uzskata, ka dalībvalstīm un attiecīgajām iestādēm jāatrisina minētie svarīgie jautājumi.

4.3.7. Paveikts liels darbs, lai izvairītos no iespējamā konflikta attiecībā uz to, kas ir algots darbs un kas ir brīvprātīgo darbība. Tādēļ skaidri jānosaka darba ņēmēju un brīvprātīgo statusa atšķirības, kā arī, attiecīgā gadījumā, brīvprātīgo pienākumi. Brīvprātīgo darbība nav paredzēta, lai ar to aizstātu algotu darbu. Tāpēc svarīga ir sadarbība ar sociālajiem partneriem.

5. EESK un organizētas pilsoniskās sabiedrības loma.

5.1. Organizēta pilsoniskā sabiedrība ir pamata sektors brīvprātīgo darbībai. Daudzas pilsoniskās sabiedrības organizācijas jau ir iesaistītas EVS un citās Eiropas programmās. Brīvprātīgo organizāciju nozīmīgā loma būtu jāsauglabā arī plašākā apmaiņas programmā.

5.2. Bezpeļņas un brīvprātīgo organizācijas patiesi bieži nodrošina dažādus labklājības pakalpojumus Eiropā. Tajā pašā laikā daudzos gadījumos līdzdalība sabiedriskajā kustībā samazinās. Tāpēc Eiropas pilsoniskā iniciatīva varētu sekmēt gan iedzīvotāju līdzdalību organizētā pilsoniskajā sabiedrībā, gan arī uzlabot organizāciju pašattīstības iespējas. Pārskats un diskusija par bezpeļņas organizāciju lomu un stāvokli sabiedrībā var radīt izmaiņas minēto organizāciju konkrētajā ieguldījumā un veicināt izpratni par pievienoto vērtību, ko tās sniedz sabiedrībai.

5.3. Eiropas pilsoniskā iniciatīva var veicināt arī spēcīgākas un dinamiskākas pilsoniskās sabiedrības izveidi. Tas veicinās arī sociālo kapitālu uzticības, korupcijas samazināšanas un brīvprātīgo apvienību dalības ziņā.

5.4. Pilsonisko sabiedrību bieži ir ietekmējusi organizāciju akreditācijas problēma un jautājums par apmaiņas kvalitāti. EESK aicina organizētu pilsonisko sabiedrību sadarboties gan dalībvalstīs, gan Eiropas līmenī, lai vienotos par kopīgiem principiem attiecībā uz akreditāciju un jaunu kopējo kvalitātes kritēriju izstrādi. To attiecīgā gadījumā varētu paveikt sadarbībā ar atbildīgajām valsts pārvaldes iestādēm.

5.5. EESK apzinās, ka minētajam jautājumam ir vajadzīga pārraudzība, piemēram, konferences veidā. Tajā piedalītos visu valstu pilsoniskā dienesta organizācijas, Eiropas Komisija un nevalstiskās organizācijas, kuras aktīvi darbojas vai nu jaunatnes darba vai arī brīvprātīgo dienesta jomā, ar mērķi veicināt Eiropas pilsoniskās iniciatīvas pamatprincipu izstrādi.

Briselē, 2009. gada 25. februārī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Mario SEPI

PIELIKUMS

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinuma pielikums

Tika noraidīti šādi grozījumi, neraugoties uz to, ka tie saņēma vismaz ceturto daļu nodoto balsu:

2.11. punkts

Grozīt

"Pašlaik brīvprātīgo jauniešu darbība ir pārsvarā tiek veikta, izmantojot atklātās koordinācijas metodes ar prioritāti un atbilstoši Eiropas Savienības Jaunatnes politikas trim prioritārajiem virzieniem:

- veicināt jauniešu līdzdalību aktīva pilsoniskuma īstenošanā un pilsoniskajā sabiedrībā,*
- veicināt jauniešu brīvprātīgo darbību,*
- uzlabot jauniešu informēšanu un jauniešiem paredzētos informācijas dienestus, lai veicinātu jauniešu brīvprātīgo darbību, jaunatnes zināšanas un sapratni."*

Balsošanas rezultāti

Par: 49 Pret: 69 Atturas: 19

4.3.7. punkts

"Paveikts liels darbs, lai izvairītos no iespējamā konflikta attiecībā uz to, kas ir algots darbs un kas ir brīvprātīgo darbība. Tādēļ skaidri jānosaka darba ņēmēju un brīvprātīgo statusa atšķirības, kā arī, attiecīgā gadījumā, brīvprātīgo pienākumi. Brīvprātīgo darbība nav paredzēta, lai ar to aizstātu algotu darbu. Tāpēc svarīga ir sadarbība starp brīvprātīgo organizācijām un sociālajiem partneriem."

Balsošanas rezultāti

Par: 48 Pret: 77 Atturas: 23
